

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pkf.II.20.037/2024/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Cseszlai János ügyvéd (cím) által képviselt kérelmező neve (cím) kérelmezőnek – a dr. ... és dr. ... bírósági titkárok által képviselt Fővárosi Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel megfizetésére irányuló nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 17.Pk.21.381/2023/9. számú végzése ellen a kérelmezett által 10. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

végzést:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti; a fellebbezett részében részben megváltoztatja és a kérelmezett vagyoni elégtételben marasztalását 1 349 200 (egymillió-háromszáznegyvenkilencezer-kétszáz) forintra leszállítja; a kérelmező által az állam javára fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 3 300 (háromezer-háromszáz) forintra felemeli, míg az állam terhén maradó elsőfokú eljárási illeték összegét 40 476 (negyvenezer-négyszázhetvenhat) forintban állapítja meg; egyebekben a végzést helybenhagyja.

A kérelmező a Magyar Állam javára az elsőfokú illetéket és 108 (egyszáznyolc) forint fellebbezési illetéket – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára – legkésőbb e végzés meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül köteles megfizetni. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Kötelezi a kérelmezettet, hogy 15 nap alatt fizessen meg a kérelmezőnek az általános forgalmi adót is tartalmazó 21 425 (huszonegyezer-négyszázhuszonöt) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Megállapítja, hogy 40 476 (negyvenezer-négyszázhetvenhat) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] 'felperes neve' felperes és 'alperes neve' alperes között házastársi vagyunközösség megszüntetése tárgyában 2013. június 10. napján indult a Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság előtt P.22.063/2013. számon peres eljárás. A kérelmezettet a felperes a perbe II. rendű alperesként a 2013. november 19-i tárgyaláson vonta be.

[2] A per a kérelmezett vonatkozásában a felülvizsgálati eljárásban a Kúria 2023. június 6-án kézbesített Pfv.I.20.691/2022/11. számú részítéletével fejeződött be.

A kérelem és az ellenirat

[3] A kérelmező a 2023. szeptember 21-én előterjesztett kérelmében az eljárás elhúzódása miatt a per 2013. június 10. és 2023. június 6. közötti időszakára számított 3648 nap figyelembevételével kérte a kérelmezettet 1 459 200 forint vagyoni elégtétel a javára megfizetésére kötelezni.

[4] A kérelmezett kérte elsődlegesen a kérelem teljes, másodlagosan 578 000 forintot meghaladó részében elutasítását. Elsődlegesen vitatta a kérelmező vagyoni elégtétel

benyújtására való jogosultságát azzal, hogy ténylegesen az eljárásban nem végzett cselekményeket, szerepe csak az idézések és a határozatok átvételében testesült meg. Az ellenirátában hivatkozott arra, hogy a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 7. §-ának (2) bekezdése és 15. §-a alapján az észszerűnek minősülő időtartam túllépése esetén a vagyoni elégtétel csupán az észszerű időtartamot meghaladó időszakra jár. A per a kérelmezőt érintő számított időtartamát 3484 napban jelölte meg. Kérte abból levonni a Pevtv. 15. §-ának (3) és (4) bekezdése alapján a 2015. június 17. és 2015. október 7., a 2017. július 3. és 2017. szeptember 7., a 2021. február 16. és 2021. március 8., valamint a 2021. június 21. és 2021. július 5. közötti összesen 212 nap időtartamot.

Az elsőfokú végzés

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 1 352 800 forint vagyoni elégtételt és az általános forgalmi adót is tartalmazó 42 950 forint eljárási költséget, ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. Kötelezte a kérelmezőt, hogy fizessen meg az állam javára 3192 forint eljárási illetéket, míg megállapította, hogy a fennmaradó 40 588 forint eljárási illeték az állam terhére marad.

[6] Az eljárást befejező érdemi végzése szerint az elsőfokú bíróság nem osztotta a kérelmezett azon jogi álláspontját, mely szerint az Alaptörvény megfelelő értelmezésével a kérelmező nem érvényesíthet a peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos igényt, tekintettel arra, hogy az alapperben a Pevtv. szerint peres félnek minősült, függetlenül annak kényszerű pertársi mivoltától, és a kérelmét nem az teszi megalapozottá, hogy milyen mértékben működött közre a peres eljárásban, hanem csupán az a körülmény, hogy sérült a tisztességes és észszerű határidőn belül befejezéshez való joga.

[7] Kifejtette: a Pevtv. rendelkezéseit akképpen kell értelmezni, hogy törvényben meghatározott észszerű határidő túllépése esetén az eljárás elhúzódása miatti vagyoni elégtétel összegét nem csupán az észszerű időt meghaladó időtartamra, hanem az eljárás teljes figyelembe vehető időtartamára kell meghatározni.

[8] Osztotta a kérelmezett álláspontját annyiban, hogy a kérelmező azt követő naptól kezdve jogosult vagyoni elégtételre, amikor a perbe bevonták, így a Pevtv. 3. §-ának (1) bekezdésére és 2. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel 2013. november 20. és 2023. június 6. napja közötti időszak képezheti a vonatkozásában a vagyoni elégtétel alapját, ekként figyelmen kívül marad a 2013. június 10. és 2013. november 19. közötti 154 nap.

[9] Az elsőfokú bíróság indokoltnak találta továbbá levonni a 2015. június 17. és 2015. október 7. közötti 112 nap időtartamot azzal, hogy a kérelmező magatartása is közrehatott az eljárás szünetelésében. Nem hagyta figyelmen kívül a további levonni kért időszakokat azzal az indokkal, hogy az ott megjelölt időmúlásokat érintően a tárgyalásnak új időpontra való kitűzése már eleve nem teszi lehetővé azt, hogy eljárás elhúzódása miatti kifogást terjesszen elő a fél, de azok időtartamai sem támasztják alá a kérelmezetti hivatkozást.

[10] A kérelmező által megjelölt 3648 napból így levont összesen 266 napot és a fennmaradó - 3382 napos – időszakra járó napi 400 forint alapul vételével határozta meg a vagyoni elégtétel összegét 1 352 800 forintban és utasította el a kérelmet 106 400 forint erejéig.

[11] A kérelem eredményessége arányában kötelezte a kérelmezettet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 23.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. §-ának (1) és (3) bekezdése alkalmazásával a kérelmező ügyvédi munkadíjban felmerült költsége megfizetésére; a polgári perrendtartásról szóló 2016.

évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 101. §-ának (1) bekezdése értelmében ugyanezen arány szerint hivatalból határozott a meg nem fizetett illeték viseléséről, figyelemmel a kérelmezett az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességére.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[12] Az elsőfokú végzés ellen a kérelmezett terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak a megváltoztatását; elsődlegesen a kérelem teljes, másodlagosan az 578 800 forintot meghaladó részében elutasítását.

[13] Előadta: az Alaptörvény 28. Cikkéből következő helyes jogértelmezés szerint a kérelmező nem jogosult vagyoni elégtételre. A Pevtv. megalkotásával a jogalkotó azon személyek sérelmét kívánta orvosolni, akiknek peres eljárásai az észszerű időt meghaladóan fejeződtek be, azonban ezt az akaratot nem lehet kiterjesztően értelmezni azon személyekre, akik nem valódi jogkereső felek voltak az eljárásban. A kérelmező mint kényszerű pertárs a perben érdemben nem vett részt, így nem sérülhettek a Pevtv. által biztosítani kívánt alapvető jogai. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nem támogatható helyzethez vezetne, hogy akár a közhiteles nyilvántartásba bejegyzett, ekként kötelezően a perben félként részt vevő személy vagyoni elégtételt követelhet az eljárás elhúzódása miatt, amely nem egyeztethető össze a közjával és a közérdekkel és nem szolgálna gazdaságos célt sem.

[14] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a Pevtv. 7. §-a (2) bekezdésének az a helyes értelmezése, hogy a vagyoni elégtétel a kérelmezőt csak az eljárás (eljárási szakasz) az észszerű időn felüli részére illetheti meg.

[15] Felhívta, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett, mert az általa a kérelmező vonatkozásában számított 2013. november 20. és 2023. június 6. közötti időtartam helyesen 3485 nap, amelyből az általa levont 112 nap különbözete helyesen 3373 nap.

[16] Mindezen felül – külön fellebbezési érvek előadása nélkül – fenntartotta a további időtartamok levonásának az elleniratban kifejtettek szerinti indokoltságát.

[17] A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételében, az elsőfokú végzés helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy a peres eljárásban félként vett rész, ennél több követelményt a vagyoni elégtétel iránti igény érvényesítésének megnyílásához a Pevtv. nem írt elő. Amennyiben a jogalkotó úgy gondolta volna, hogy a kényszerű pertársaság miatt peres féllé váló személyt nem illethné meg a vagyoni elégtétel iránti igény, akkor legalább az indokolásban szerepelt volna ez a kitétel, mint ahogy a beavatkozó esetében ez így is történt. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a vagyoni elégtétel alapját képező időtartamot.

A másodfokú bíróság döntése

[18] Az ítéltábla a kérelmező fellebbezését csak kis részben – a számítási hibára alapítottnak – találta alaposnak:

[19] Megalapozatlanul hivatkozott arra a fellebbezésében a kérelmezett, hogy a kérelmezett kényszerű pertársi pozíciója kizárta a vagyoni elégtételre jogosultságát.

[20] Abban osztotta az ítéltábla a fellebbezés érvelését, hogy egyetlen eljárásjogi rendelkezés értelmezése és alkalmazása sem lehet öncélú, egy jogszabályi rendelkezés értelmezése során figyelembe kell venni az Alaptörvény 28. cikkéből következően a jogszabályoknak a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgáló tartalmából kiinduló, a Pevtv. által megfogalmazott jogalkotói célokat. Ezt a célt a Pevtv. törvényjavaslatának indokolása egyértelműen kijelölte: mivel az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) több alkalommal jelezte, hogy a magyar jogrendszer nem biztosít olyan, az EJEB által hatékonnak ítélt hazai jogorvoslatot, amely a bírósági eljárások

elhúzódásának megelőzését, illetve az ilyen eljárásokkal okozott jogsérelem orvoslását kimerítően szolgálná, létre kívánt hozni olyan hazai jogorvoslatot vagy jogorvoslat-együtttest, amely megfelelő módon, az EJEB esetjogában lefektetett egyezményes elvekkel összhangban állva képes kezelni a meglévő strukturális hiányosságokat. Mindebből következően a jogalkalmazói értelmezésnek sem lehet azt figyelmen kívül hagynia, hogy a vagyoni elégtételnek alkalmasnak kell lennie az az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) által meghatározott követelmények az EJEB gyakorlata által elvárt teljesülésére.

[21] Az Egyezmény 6. Cikke pedig akként rendelkezik, mely szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. Ebből a megfogalmazásból szűkítő értelmezésre következtetni nem lehet, az eljárás hatálya alatt bármilyen okból álló felet megilleti az észszerű időn belüli befejezéshez való jog, ellenkező EJEB gyakorlat nem ismeretes. Ennek feleltethető meg a Pevtv. törvényjavaslat a 7. §-ához fűzött indokolása, amely a vagyoni elégtételhez való jogosultságot a bírósági eljárásban – bármilyen okból – félként részt vett személy alapvető jogának a sérelméhez kapcsolja, és ez alól az eljárásban részt vevő egyéb személyeket zárja ki, márpedig a kényszerű pertárs ilyennek nem tekinthető.

[22] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 51. §-ának a) pontja és 52. §-a a kényszerűen (kötelezően) perben álló felekre csak az elmulasztott cselekmények egymásra kihatása tekintetében határoz meg különleges szabályokat, de nem tesz megkülönböztetést eljárási jogaikra és kötelezettségeikre nézve. A kényszerűen perbe vont alperessel szemben is elő kell adni kereseti kérelmet, aki indítványokat terjeszthet elő, szóban vagy írásban előadásokat tehet, kérelmeket adhat elő, az ítélettel szemben fellebbezhet stb. Önmagában az a tény, hogy a perben érdektelenségét fejezi ki, eljárási cselekményeket nem folytat, peres fél pozícióját, eljárási jogait és kötelezettségeit nem változtatja meg. Kétségtelen, hogy az 1952. évi Pp. szabályozása annyiban hiányos volt, hogy nem vette figyelembe a kényszerűen perbe vont alperes a felperessel esetleg azonos érdekeit, amelyen a hatályos Pp. a keresethez csatlakozás intézményének bevezetésével változtatott; mindez azonban a vagyoni elégtételhez való jogosultság tekintetében nem bír jelentőséggel, hiszen azt a peres fél pozíciója és nem érdekei határozzák meg.

[23] Aki peres fél volt abban a perben, amely túllépte a Pevtv. által meghatározott észszerű időt, az eljárás elhúzódása miatt okozott sérelem folytán jogosult vagyoni elégtételre, függetlenül attól, hogy pernyertes vagy pervesztes volt-e, hogy ténylegesen eljárási cselekményeket végzett-e vagy hogy melyek voltak a perbe vitt jogot érintő érdekei.

[24] A kérelmezettnek az az értelmezése, hogy a vagyoni elégtétel alapjaként csak a Pevtv. által észszerűnek meghatározott időtartamot meghaladó rész vehető csak figyelembe, helytelen volt. Számos bírósági döntés kimondta: a vagyoni elégtétel összegének számítása során a vizsgált eljárás teljes számított időtartamát és nem csupán az észszerű időtartamot meghaladó részét kell figyelembe venni. A Pevtv. 7. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a bírósági eljárás vagy eljárási szakasz 15 § szerint figyelembe vehető időtartama meghaladja az észszerűnek minősülő időtartamot, a fél ... pénzbeli igényt érvényesíthet vagyoni elégtételként. Ebből tehát egyértelműen következik, hogy a figyelembe vehető időtartam szükségszerűen több, mint az észszerűnek minősülő időtartam. A polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2010. (VI.30.) Kormányrendelet 1. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy a vagyoni elégtétel összegét a bírósági eljárás Pevtv. szerint figyelembe vehető időtartamára eső naptári napoknak és a napi összegnek a szorzataként, egy összegben kell megállapítani. Mivel a figyelembe vehető időtartamnak többnek kell lenni az észszerűnek minősülő időtartamnál – az általános szabályok szerint a Pevtv. 6. §-a (3) bekezdésének d)

pontja szerint a teljes eljárásra számított 60 hónapnál legalább egy nappal több, azaz ebben az esetben legalább 60 hónap és egy nap – csak az észszerű időtartam és a figyelembe vehető időtartam különbözetére hivatkozó számítás a jogszabályi rendelkezések nyelvtani értelmezésével nem támasztható alá. *(Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.345/2022/2. – közzétéve: BDT2023. 4600., Pkf.II.20.404/2022/2. – közzétéve: BDT2023. 4644., Pkf.II.20.055/2023/2., Pkf.II.20.143/2023/2., Pkf.II.20.261/2023/2., Pkf.II.20.271/2023/2., Pkf.II.20.276/2023/2., Pkf.II.20.294/2023/2., Pkf.I.20.326/2023/2., Pkf.I.20.365/2023/2., Pkf.II.20.002/2024/2.).*

[25] A további időtartamok levonásával kapcsolatban a fellebbezés semmilyen indokát nem adta annak, hogy az elsőfokú bíróság Pevtv. 15. §-ának (3) és (4) bekezdései alapján előterjesztett elleniratbeli állásponttal összefüggő megállapításait mennyiben és milyen okból vitatja. Ahogyan abban a bírói gyakorlat mind az 1952. évi Pp., mind a Pp. hatálya alatt is számos alkalommal állást foglalt: a fellebbezésben kell szövegszerűen leírni azt az eljárási vagy anyagi jogi jogszabálysértést, amelyen a fellebbezés alapul, ez határozza meg ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének terjedelmét. Mindezt egy korábbi beadványra történő visszautalással nem lehet teljesíteni; tehát az elleniratra visszautalással sem elégséges, mivel az ellenirat nem a fellebbezés része *(Kúria Pfv.IV.20.829/2022/6., Kúria Pkf.II.24.839/2019/3., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.428/2022/8.)*. Ezért az ítéltábla nem tekinthette a fellebbezés részének az elleniratot, és nem minősíthette az abban foglalt nyilatkozatokat a fellebbezés indokolásának. Annak a meghatározása, hogy az elleniratban foglalt érvek közül melyek lehetnek alkalmasak a fellebbezett határozatban leírt álláspont cáfolatára, nem a másodfokú bíróság feladata, hanem – a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján – a fellebbezőé *(ekként kifejezetten a vagyoni elégtételre irányuló ügyekben: Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.365/2023/2., Pkf.I.20.377/2023/2., Pkf.I.20.385/2023/2., Gkf.II.30.272/2023/2., Pkf.II.20.002/2024/2.)*. Ezért az ítéltábla a kérelmezett fellebbezésének indokolásaként azokat az érveket nem vehette figyelembe, amelyeket a kérelmezett a fellebbezésében szövegesen nem határozott meg.

[26] Osztotta viszont a fellebbezés álláspontját annyiban az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság minimális számítási hibát vétett. A számításának alapja az volt, hogy a kérelmező vonatkozásában a vagyoni elégtétel alapjául számítható a 2013. november 20. és 2023. június 6. közötti időtartam, és ebből vonható le a 2015. június 17. és 2015. október 7. közötti 112 nap. A számítást úgy végezte el, hogy alapul vette a kérelmező által megjelölt 2013. június 10. és 2023. július 6. közötti 3648 napot, ezt csökkentette egyrészt a perbevonása előtti, a 2013. június 10. és 2013. november 19. közötti 154 nappal és a levont további 112 napot, e szerint $3648 - 154 - 112 = 3382$ nap. A 2013. június 10. és 2013. november 19. közötti időszak azonban helyesen 163 nap, ezért a megfelelő számítás $3648 - 163 - 112 = 3373$ nap. Erre az időszakra járó vagyoni elégtétel, a napi 400 forint alapul vételével, helyesen 1 349 200 forint, a vagyoni elégtétel összegét erre kell leszállítani.

[27] A marasztalás leszállítására tekintettel változott a kérelem eredményességének aránya, az ítéltábla ennek megfelelően módosította a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. §-ának (1) és 42. §-ának (1) bekezdés g) pontja szerint feljegyzett illetékből a kérelmező által megfizetendő és az állam által viselendő illeték mértékét. A minimális módosulásra tekintettel azonban nem találta indokoltnak a kérelmező javára megítélt költség összegének leszállítását.

[28] Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság végzését a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta, a kérelmezett marasztalását erre az összegre leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

[29] A fellebbezéssel vitatott érték 1 352 800 forint volt, a fellebbezés 3 600 forint tekintetében volt sikeres, az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint

meghatározott fellebbezési illetékből a kérelmező ezzel arányos 108 forint megtérítésére köteles, míg a fennmaradó feljegyzett illeték a kérelmezett illetékmentességére tekintettel a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.

[30] A másodfokú eljárásban költséget a kérelmezett nem számított fel, a kérelmező pedig a fellebbezés eredményességéhez igazodóan a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján tarthat igényt ügyvédi munkadíjban jelentkező költsége megfizetésére, amely összegét a fellebbezési ellenkérelemtől eltérően az ítéltábla az IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (4) és (5) bekezdése alapján határozta meg.

Debrecen, 2024. február 22.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró